

phonso I instauratum, maximisque operibus ita
septum, ut inter firmissimas Italiae arces habeatur.
Aula ibi speciosissima, in qua quotannis conventus regni celebratur, & Prorex bis singulis septimanis sui facit copiam, supplicationes, ut ea voce utar, & querelas variorum suscipiens, iudiciumque exercens. Iuxta est turris, in qua conservantur Caesaris jocalia, ut sic loquar; *Sceptrum* aureum; *Ensis*, habens capulum & vaginam auream, gemmis elaboratam; *Corona*, gemmis incredibilis magnitudinis rutilans: *Pomum Caesarium*, vetustum: *Cappa Imperialis*: *Crux* aurea, *Poculum* magnum, gemmis undique ornatum, *Poculum* minus, smaragdis, robinis, sapphiris & unionibus decoratum: *Caesaris* denique *Effigies*, ad vivum expressa. Magnus in hac arce adparatus bellicus. Visuntur ibi aliquot aenea tormenta, Electori Saxoniae Ioanni Friderico in pugna ad Witebergam erepta. *Capuanum* (*Castello Capuano*) vel *Vetus*, ad portam, quae Capuam emittit, situm; olim munitum satis: nunc conciliis habendis, & Imperii civitatisque negotiis attributum est. Armamentarium hic est, & inter alia *παροπλῖα* regis Francisci ad Ticinum capti elegantissima. Custodiunt hanc arcem ducenti Hispani. *Ovi* (*Castello dell'Oro*) ab ovali dictum forma, modico extra urbem spatio in scopulo (*Μοναγρον* veteres appellabant, vel à plantae silvestris nomine, vel ob loci atque situs conditionem difficilesque elapsus, quasi *captorum miscipulam*) mari cinctum, ab Guilielmo III Normanno conditum, diuque *Normanicum* vocatum. Restauravit ornavitque Alphonso I. Servatur ab Hispanis. L. *Santemerense* (*Castello di S. Heremo*) ab Roberto rege, in rupe mœnibus imminente, ante annos CCL locatum, superioribus annis ab Karolo V Imper. mirifice propugnaculis maximis communitum: urbi, ampliato pomerio, ab Philippo Hispaniarum rege junctum. Vocatur etiam hoc castrum *Briglia*, quasi dicas *Frenum Equitis*. Karolus enim V Imperator ex Africa reversus, quum Neapolim ingressus videret plures equos absque freno, non ignorans symboli vim, consilium cepit ferocem & temerarium hunc equum constringendi, ne aliquando domino posset reluctari. Cœpit itaque sub specie domus voluptariae & templi castrum hoc exstruere, & Equum indomitum, hoc est Neapolitanos, injecto freno, domare. Extra muros australi parte *Moles Neapolitana*. *Moles* in mari, opus arte summa factum, spectatur, à Karolo II excitata, sed ab Alphonso I maiorem in modum aucta, ad portus tutelam: ex quo Misenus, Minervæque promontorium, celebresque antiquitus insulae Capreae, Ischia, & Prochyte sereno cœlo sunt conspicua. Sunt etiam *Neapoli* sumtuosissima Regis equilia, in quibus generosi equi, centum numero, stabulantur, domantur, docenturque. Ex his quotannis XII Regi dono mittuntur. Inter hortos, qui innumeri, principem obtinet locum, qui *Garcia Italia*.

Toletani, spatio peramplus, cultu singularis. *Academia*. *Academia* habet *Neapolis* ab Frederico II Imper. Augusto institutam; ad quam studiosorum ex toto regno magnus fit concursus. Imperator quum institueret, ut florentissimam redderet, decrevisse legitur non solum, Ne quis extra regnum illud studiorum causa profisceretur; sed etiam, ne in trivialibus regni scholis maiores disciplinae traderentur. Restauravit Robertus rex sapientissimus; & centum post annis nonnihil per bella collapsum Alphonso Aragonum rex. Sunt & Bibliothecae aliquot: in quibus primi loci *Bibliotheca*. *D. Dominici*. Servat libros non paucos *Ioannis Pontani*, ab Eugenia filia in doctissimi patris memoriam ibi dicatos. Inter palatia magnatum *Palatia*. *Principis Salernitani*, quod emtionis titulo Iesuitae nunc habent; deinde *Sulmonensis*, *Toletani*, *Gravinenfis*, *Castignani*. Sunt & privatoribus superba aedificia, in quibus reliqua superant *Hadriani de Gulielmo*, *Carasæ*, *Gonsalvi de Bernardo*, *Tiberii de Buccis*, *Caesaris Carduini*. *Hospitia*. *Hospitia* porro vilia & incommoda. *Plateas* habet, tribus exceptis, quae latae & mirae longitudinis, majore ex parte stratas & angustas; olim filicibus, nunc lapide coctili stratas. Fabri atque artifices, *Artificum*. *Artificum* qui vel strepitu vel fordibus molesti sunt, in extremis urbis partibus suas habent regiones, reliquam urbis partem nobiliores alique cives habent. Singulis propemodum aedificiis fontes sunt, salientes copiosa saluberrimaque aqua. Manant ex Sebetho fluviolo, quem præter alios Vesevus promovit. Mulieres habet *Neapolis* deformes plurimum, sparso ore, magnis nasibus. *Clari Viri*. *Ortu* hanc urbem suo nobilitarunt *Bonifacius IX*, ex nobili Tomacellorum familia: *Ioannes XXIII*, ex illustri Cossarum domo: item *Oliverius Carraffa*, *Vincentius Carraffa*, *Andreas Matthesius Palmerius*, *Marinus Caraciola*, *Antonius Sanserverinas*, *Ioannes Petrus Carraffa*, *Ioannes Vincentius Aquavivanus*, Cardinales: Omitto Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos. Fuit etiam Neapolitanus *Statius Papius Poeta*, item *Sannazarius*. *Neapolitanos* in fide & amicitia Pop. Rom. & Imperatorum constantissime, quamdiu licuit, mansisse, ostendunt *Livius*, *Blondus*, *Sabellicus*, & *Collenutius*. *Colonia* eò deductam vetusta loquuntur Epigrammata apud Onuphrium. Inclinate Imperii Romani majestate urbs primum ab *Gothis* subacta, & à *Belisario* recepta fuit. Postea sub *Langbardorum*, hisque pulsus, sub *Græcorum* & *Saracenorum* fuit potestate, usque ad *Normannorum* in Italiam adventum, ex quibus aliisque qui successerint, qui nati Reges & Principes, pluribus commemorat P. Merula. Exstant antiquorum aedificiorum priscae reliquiae plures, epitaphia, statuae, cippi, columna, arae, marmora, sculpturis artificiosis preciosa. Visendae cum primis magnae illae quadrati Castrorum templi (cujus obiter antea memini) ruinae, incendiis deformatae. Conspicitur ibi porticus VIII columnarum, opere Corinthiaco.